

ANY VI

NÚM. 248

BARCELONA 26 MAIG 1893

ATENEU BARCELONÈS
BIBLIOTHECA

LA COLETA DEL
MESTRE

Ja que comprá, 's dona 'l cas.
de cabells que ré 'n farán,
diguim, quan ne donarán
per aquest.. garrot de bras?

CRÓNICA DE LA SETMANA

En Pólvora

AQUEST es lo titol del últim drama del Sr. Guimerá, estrenat en lo Teatro de Novetats la nit del 19 del corrent mes.

Numerosa concurrència presenciá la primera representació d' *En Pólvora*, atreta per lo nom del autor y per lo fulminant del titol, que á molts feu creure que 'l Sr. Guimerá havia portat á la escena la lluyta entre 'l capital y 'l treball, mostrantse decidit partidari d' un dels dos combatents ó exposant lo medi, á son parer, millor, pera que aquesta lluyta de sempre puga terminar ab una forta abraçada de fraternitat, que no admeti potentats y pobres, farts y dejuns, tirans y esclaus, y fassi á tots los homes lliures ab los mateixos drets y debers.

Pero 'ls que tal cregueren van equivocarse.

Lo Sr. Guimerá no 's preocupa del problema social en lo seu drama; la eterna lluyta es en aquest, cosa secundaria. Los amors desgraciats de dos joves de fàbrica, constitueixen l'argument de la esmentada obra, lo qual resulta sólit é interessant com casi tots los de tan distingit escriptor.

Marcó á causa del seu caràcter violent y temible —quan se li busca 'l cos—es conegut entre 'ls seus companys per en *Pólvora*.

Fill de pares desconeguts, una pobra dona s'apiadá de la seva desgracia, y, com bona mare, al mateix temps que criava á son fill Francesch, donava á *Marcó* la llet de sos pits, ja qu' ab cor de roca l'hi negava la dona que l'havia escupit á la vida.

Marcó y Francesch van creixe junts y com germans s'estimavan. Criaturas encare, en lloch d'anar á la escola, entraren en una fàbrica pera aminorar ab la petita retribució ab que 's pagava son treball, la pobresa de sa casa.

En sos treballs y jochs s'hi barrejava sempre una inseparable companyera; la *Taneta*, la filla del maquinista de la fàbrica, qu' ab ells corria llaugera per entre las máquines y ab ells partia la llesca de pa que pera esmorzar li donavan.

Passaren los anys; arrivaren tots tres á la adolescencia, y *Marcó* compreguè qu' aquella germanó qu' abans lo lligava ab la *Taneta*, s'havia convertit en l'amor que sent l'home per la dona, y aixis ho declará á sa amiga de infantesa.

Taneta y *Marcó* s'estimaren ab deliri.

Mes, una contrarietat devia separarlos.

Los treballadors se queixavan de la tirania que 'ls amos sobre ells exercian, y pera combatre al capital, organisavan y portavan á cap distintas huelgas.

En una d'aquestas, en *Marcó* que vegé á un guardia civil apuntant la seva arma, tal vegada á sa estimada *Taneta*, boig de ràbia, va arrebatarli 'l remigton, y 'l cos del guardia caygué banyat en sa propia sang.

Inutiles foren totas las diligencias que 's practicaren pera fer presoner al matador. Aquest havia fugit á Fransa.

¡La pobra *Taneta* havia quedat sola, sense esperansas de tornar á veure á son estima!

Transcorregué un any y cap noticia tingué d'en *Marcó*. Morta de tristesa va creure qu'aquest havia deixat de viure ó s'havia olvidat d'ella.

En tant en Francesch, arrastrantse als peus del amo de la fàbrica, trahint á sos companys de treball, lográ ocupar la pl: ssa de majordom, y astut y constant, captarse las simpatias de la *Taneta* y mes tart lo seu amor; pero d'ánima mes petita qu'en *Marcó*, no va respectar, com aquest, la pureza de la amiga de tota la vida.

No obstant, pera tapar sa falta, demaná al maquinista la ma de la seva filla, petició que fou ben rebuda pel pare. Mes, gran sigué la estranyesa d'aquest, quan al manifestar á la *Taneta* las pretensions d'en Francesch, vegé á sa filla defallir, buscant amparo en los brassos de son avi.

Es qu'en *Marcó* havia retornat feya pochs instants, y havia recordat á la *Taneta* sos juraments d'amor.

Lo drama está ja iniciat; la lluyta es palpitant.

La *Taneta* estima encare á n'en *Marcó*; pero no vol enganyarlo. Ha sigut ja d'un altre home.

Per aquest motiu, quan al presentarse en *Marcó* ab son company Toni, en la última escena del primer acte, es increpat ab duresa pel maquinista y per son germá Francesch, no fa sentir sa veu pera dirlosi qu'en *Marcó* no es un assessi; perque son cor es presa del esglay; perque aquell home á qui estima, voldria que fos lluny, molt lluny, ja que no podrá ser may lo seu espós.

Lo silenci de la *Taneta* desespera á n'en *Marcó*, y al dir á n'aquest en Toni que la seva estimada y en Francesch tenen projectat casarse, en *Pólvora* agafa, cego d'ira, la ganiveta de sobre la taula pera enfonzarla en lo pit de son germá que tan vilment l'ha trahit; pero 'ls altres detenen son bras.

Aixis termina lo primer acte, qu'es, sens dupte, lo millor de l'obra.

Lo segon acte, que 's desenrotlla en la mateixa fàbrica, conté, no obstant, una escena que supera á las mellors del acte primer.

Y es aquesta la en que *Taneta* declara á n'en *Marcó* la seva deshonra.

Alli 's presenta la passió amorosa en sas majors proporcions: En *Pólvora* l'estima, es cert, pero per lo mateix, creu que la *Taneta* sense honra no pot viure, ni pot existir ell, perque nasqueren l'un per l'altre, perque una sola ánima 'ls impulsa y la deshonra d'un ha de segar á abdós la vida.

En lo mateix quarto de la máquina ahont de petits havien jugat tantas vegadas, los será fácil trobar sepultura.

Y en *Marcó*, delirant, tanca las portas, perque ningú vagi á destorbarlos la delicia de la mort; posa la caldera en condicions d'explotar y abraçat ab la *Taneta* espera, ab goig, que la caldera reventi.

Un minut sols, y deixarán d'existir.

Los treballadors qu'han sentit lo soroll perillós de la caldera, logran obrir la porta y evitar la explosió; pero no. que dos guardias civils, avisats per en Francesch, s'en portin près á n'en *Pólvora* que va matar al seu company d'armas.

Aixis acaba lo segon acte.

Lo tercer es molt inferior als anteriorment descrits; casi, casi, pot calificarse de dolent.

Al terminar l'acte segon quedava ja poca pasta, y estirantla, estirantla, lo Sr. Guimerá va fer un tercer

acte, raquílich y mal lligat.

En quatre paraulas, lo que passa en ell es lo següent: En Pólvara s' ha escapat de la presó y arriba al poble pòchs moments abans de casarse la Taneta y en Francesch. Té ab aquets un parell d' escenas violentas; pero la sang no arriba al riu.

Marxan los dos nuvis al altar y acabaria la cosa ab sarau y confits, si en Toni, agrahtit á n' en Marcó que anys atrás l' havia salvat d' un incendi y volentlo vengar, no col loqués un cartutxo en la vicaria pera fer á micas als nuvis. Mes, com te la debilitat d' esplicarho á n' en Pólvara, corre aquest á arrancar la metxa del cartutxo y té tan mala sort que en l' instant d' anarho á efectuar, ¡pum! lo cartutxo exploa causantli la mort, no sense haverse despedit de la Taneta, com correspon á un final de drama.

Lo desempenyo fou molt acertat per part de la Sra. Mená y 'l Sr. Oliva.

Lo Sr. Parreño 'ns agradaría mes sí des major color als parlaments.

La direcció escénica, molt bè.

Los demés: tal-lá, tal-lera.

A última hora havem sabut qu' existeixen dos dramas, deguts á distints autors y quals tituls son respectivament, *Lo llamp á la má* y *Dinamita*, en los que se efectua també lo desenllás per medi de la explosió d' un cartutxo.

No sabém que farán sos autors, mes si 'ls arguments dels esmentats dramas son diferents, en conjunt, del d' *En Pólvara*, los aconsellém que 'ls portin al teatro.

L' afany de buscar assumptos d' actualitat, porta facilmente aquestas coincidencias.

LLICENCIAT VIDRIERAS.

GUERRA

GAT Y RATA.

LAS dotze... ¡Vaya un día!
Tres horas de voltar
sense poguer trovarne
ni un grà, ni un mos, ni un tall.
Las cosas están malas;
no 's volen adobar...
¡Mireu que es molt tremendo
l' haver de patir faml...
Menjar, ja 'n trovaria,
bè prou que 'l sé buscar;
mes ¡ay! qui m' ho destorba
es lo pillet del gat.
—¿Qui es qu' ara m' anomena?
—(M' estavan escoltant.)
—Ah!.. ¿Ets tú, rata atrevida?
—(Ell es; m' ha ben trompat).
—¿Y ahont 'navas tan quietona?
—Me l' anava á campar.
—Donchs jo també ganejo
y tú has de ser mon plat.
—¡Qué dius ara, burrangol
—Que ja 't pots preparar.
—Olvidas, *gatet mono*,
que Deu nos ha creat
pera viure tot d' una,
amichs, com á germans...

—¿Romanos á aquesta hora?
De poch te servirán.
—Pero, home...
—Pero ráves...
¿Que 't creus que 'm distreuras
deixantme ara ab las ganas?
—Si sempre t' hi estimat.
—Oh!... sí, si ho sè de sobras;
per çó t' ho vull pagar.
¿Veus? ¿veus com also l' *urpa*?
—¿Qué vas á fer, malvat!
—Clavártela al dessobre
per ferte grinyolar...
Després quan ja no 't sentis
de cap classe de mal,
de tú 'n faré platillo,
passante *Boria avall*.
¿Sabs tú lo qu' es la *Boria*?
—M' ho penso.
—Está probat
que 'ls dos som d' una rassa.
—¡Y aixís, vil, te distraus!...
—Comensa 'l pare-nostre
si vols y 'l sabs resar,
que ja 'm fas *cori-mori*
al veuret tan *salau*.
—¿Y si 't faig mal de ventre?

—L' hauré de soportar.
—Es qu' estich malaltona.
—Malalta y vius del *rap*...
—Que vols dir, donchs, que robo?
—¿Que vols dir que no ho fas?
—Veurás, jo sols m' atipo;
—Bè m' haig de alimentar.
—Y jo ¿no ho necessito?
—Ningú 't diu no ho farás.
—Donchs au, posat en fatxa
que ja va fentsem tart.
—Pero, *gatet!*
—¡*Rateta!*
—Que 'm punxas!
—¿Vols dir? Cá!
—Que 'm prempsas, que m' escanyas.
—No ho cregas...
—Ay, ay, ay!
Que 'ls ossos me capolas...
—Donchs vaja s' ha acabat.
.....
Si lo gendre y la sogra
no deixo retratats...
á veure, que 's presenti
qui ho fassi mes igual.

RAMÓN LLEI.

DEFINICIONS

Abogat. Lo microbi de las lleys.
Cor. Lo cor es un violí que dona notas sublimes ó desafinadas segons com se toca.
Memoria. La memoria sens lo talent, no es més que un fonógrafo.
Murri. Lo que parla ab un imbecil.
Opiniò. Las conveniencias son lo termómetro de la opiniò del home.
Llengua. La perdició de la humanitat.
Locura. La clau de la felicitat.
Naturalisme. La pornografia més ó menos disfressada.

Usura. Robo tolerat per las lleys.
Vanitat. Lo microbi de la virtut.
Heroycitat. Moltes vegadas es filla de la valentia, y altres de la pó.
—Moltes heroycitats tindrian senzillament que titularse: casualitats.
Tranquil. Sinònim de poca vergonya,
Civilisat. Un lladre de diplomacia.
Carácter. Moltes vegadas se confón ab l' orgull.
Desitj. Lo plaher dels plahers.

S. PITARRETA.

LA TOMASA

RETIRADA DE LAGARTIJO

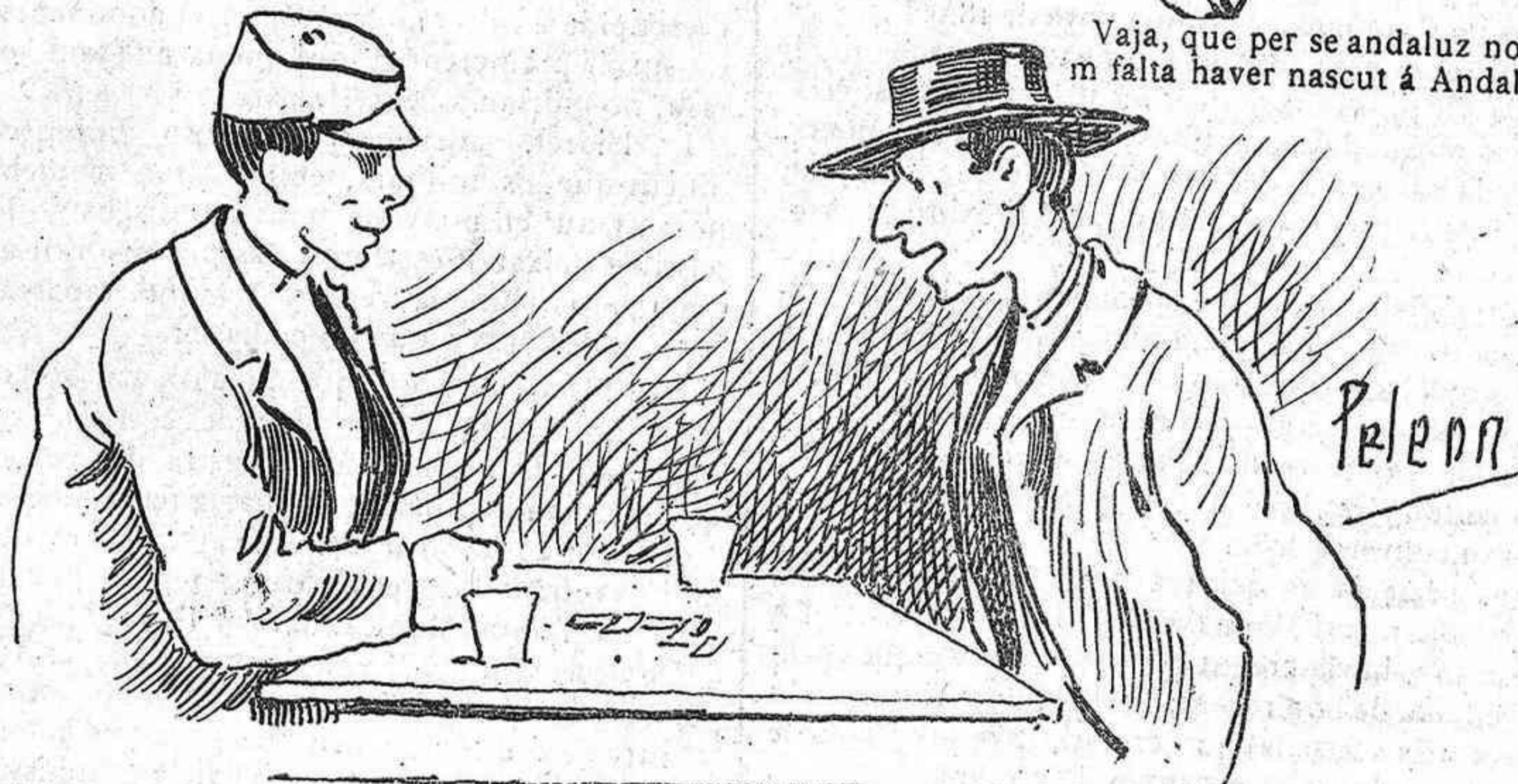
--Que surtin aquets macos que diuen
que ja no quedan torerös...

DESPRES DE LA CORRIDA

—¿Qui t' ha enganyat de vestirte aixís?
—Veurás... trovo que tinch sanch torera

Vaja, que per se andaluz no mes
m falta haver nascut á Andalusia...

Peledn

—Ara, ab un mete y saca, 't faig domino

RESULTATS D' UNA PARADA

CUYTI senyora Mónica, que van á tocar las nou y no trovarém puestol...

Aquestos crits junt ab un cap de cónica vella tronada, sortian de la finestra del pou d' un quart pis del carrer de la Cadena.

—Ja val va contestar un' altra veu d' olla escardada. Quan una mes vol cuytar mes s' enreda. Ara m' posava un mitxó de 'n Llorens creyent qu' era una mitxa meva.

—Encara estem aixis? va anyadir la del quart. Miri que en quan senti la trompeta del quartel de Sant Pau agafo la noya y 'ns en aném.

—Ave María! Que te por que ja no hi hagi entradas; No n' es poca de llarga la Gran-via...

—Ja veurá, no vuy que m' escapi res, y á demés vuy veure de prop á 'n Martinez Campos porque m' ha dit lo carboner d' abaix qu' ahir lo va veurer á Romea y diu que ja no es la seva sombra; que li va semblar á 'n en Fontova, al cel siga, en l' *Ase de 'n Mora*, ¡Ay Senyor! jo que l' he conegut de capitá que daba goig lo mirar-lo.

—Ay Sra. Tecla, no m' enterneixi sino no trovaré l' altra mitxa.

—Cuyti, cuyti, que vaig á dintre á veurer qué fa la noya; quan estiga, fassim un crit.

—Está bé.

—Hasta luego.

—Hasta luego Sra. Tecla.

La Sra. Tecla era una dona de las que no 'n corran. Viuda d' un capitá del histórich batalló del Tomatech, que mes tart va passar al exercit regular, viu ab la paga, ella, la Ramoneta, hermosa noya de 18 abrils, y en cara n' hi sobra pera mantenir un gat d' Angola que li va dur de Filipinas un seu germá tinent de Caballeria, y un lloro regalo del Isidret, jove dependent de comers, que te dada paraula á la Sra. Tecla de que en quan entri soci de la casa, que será lo Nadal pròxim, 's casará ab la noya.

L' Isidret disfruta de tota la confiansa de la vella per que 'l veu aixirit y may parla de balls, ni passeijos, y apart d' un disgust que varen tenir per voler l' Isidret anar á veurer las maniobras *de la fam*, despres de que ja n' havian tingut un altre per haver volgut ser lo mateix ab las de *Calaf*, per lo demés las relacions dels joves anavan com una seda.

La Sra. Tecla ja 'ls deixava sols á la sala per anar á arreglar lo sopar. y si alguna vegada havia sentit algún soroll estrany, havia cregut qu' era l' *Angola* que encara que vell, era de bon regent; ó 'l lloro de l' Isidret (ab lo qu' anava mes acertada) qu' esgratinyava los ferros de la gavia ab sas urpas com ganxos de romana.

Lo que fa dias que posa pensativa á la viuda del tomacaire, es que la Ramona te áscos y escup mes que cap tisich de tercer *entorxat*, pero la tranquilisa lo que dias atrás la noya va tenir un fástich al sentir una frasse de l' *Anima morta*, que per poch empudega lo saló del Circul dels Manyans ab tot lo qu' havia menjat desde la última Pasqüa.

També ha contribuít molt á calmar l' ánima de la *gueta*, de lo que pogués ser, 'l que l' Isidret li demanés

fá pochi dias una llista dels parents pera encarregar lo dinar de boda á n' en Soler del Continental.

De manera que la cosa havia marxat molt be fins que al pacificador del Zanjón li va dar la gana de fer la gran Parada en celebració del cumpleanys del nostre estimat reyet D. Alfonso XIII.

La Sra. Tecla, com á bona militar, 's *pirra* per las *paradas* y á la sola noticia de que anava á havernhi una ja va posar la casa ab gran trasbals.

Va tombarse un vestit de cara, y 's va remontar per sexta vegada un barret qual forma havia sigut lo castór del últim ros del seu marit, y á la noya li va deixar trencar la guardiola hont hi guardava los fruyts dels brodats, pera comprarse un trajo fet al Sigle, ab la brusa escocesa y la faldilla de color de vert de mar.

Al arriar l' Isidret la vigilia de la manifestació *militar*, la vella li va ensenyar los trajos extesos sobre lo catre de quan tenían l' assistent, y va demanarli á veure si las podia acompanyar.

L' Isidret, de moment no va tenir paraula que respondre; va quedar ab la boca oberta com un *marréch* qu' hagués perdut lo plor, fins que repentinament comensá á cridar dihent que l' anar á veure *paradas* era immoral y que no estava bè, y menos per una senyora viuda y una noya en vigilies de pendre estat.

La Sra. Tecla va *enfutismarse* posantse com una fiera; y plena d' entusiasme bélich, va dir que la milicia era l' escut de la Patria; qu' era germana, filla y esposa de militars y que militar fora, á no haver vingut molt abans de temps, lo fill varó que tenia demunt la calaixera dins d' una ampolla de esperit de ví.

Aquestas rahóns no van convence á l' Isidret que va aguantarse fort fins l' extrém de dir que si la noya anava á veure la parada retirava la paraula de casament y ja no hi havia dinar al Continental ni rés.

A la vella li va venir al nás l' olor de l' arrós á la milanesa al mateix temps que la Ramona tirava dins de l' escupidera mitj *lago del Parch* y dominantse, va fer un suspir prometent al jove que ja que tant lo disgustava, no anirían á veure la parada.

L' Isidret, satisfet, va donaroshi mil satisfaccions dihent que los militars sempre tiran requiebros á las noyas y qu' ell no volía tenir un disgust; que si li fos possible deixar l' escriptori las acompanyaría ab molt gust, pero que tenia trenta ó quaranta vapors de *garrofas* á la descarga y que no podía ser.

La vella va fer veure que quedava conformada; l' Isidret se 'n va anar dejorn, com de costum, y al dia següent ja l' han sentida á la finestra del pou del modo que cumplia la promesa qu' havia fet al futur gendre.

Al punt de las deu del dematí, ja s' estavan dretas en lo xanfrá del carrer de Muntaner ab lo carrer de la Granvia, la Sra. Mónica, la Sra. Tecla y la Ramoneta.

De *generació* no 'n vulgan mes; vritat es que á Barcelona los espectacles d' arrós son molt concorreguts, y entre gent que no tenen feyna y altres que no 'n volen, hi hauría personal pera anar á colonissar tota la Australia en pés.

Aquell dia la Ramoneta va escupir mes de lo regular, tant, que un que hi havia prop de la Sra. Tecla va sentir qu' aquesta deya baixét y entre sí: *Aquests xicots me l' haurán frejida*; pero sembla que luego devia venir-li á la idea lo del Continental, porque al passar l' héroe de Sagunto semblava que 's tornés boja saludantlo agitant lo mocador com si ventés moscas.

A poch va venir lo desfile anant-lo á presenciar á la Plassa de la Universitat.

A la Sra. Tecla li queya la baba.

De prompte la Ramoneta fa un xiscle y queda senyalant á una fila de llanseros que passava al galop per davant d' ellas.

Dirigeix la vista la viuda en direcció d' hont senyalava la noya y quedá presa d' un síncope.

Lo segon llansero de la part d' hont eran ellas era ni mes ni menos que l' Isidret, lo dependent de comers, lo qui havia d' interessar á la casa al fi del any.

Al sentir lo xiscle, tothom va girarse inclús lo *caloyo* que al veure á las dugas donas va clavar espuelas al potro perdentse entre la multitud.

A la noya varen entrar-la á casa un apotecari y ab prou feynas varen poguer fer-la torná en sí...

A l' Isidret no se l' ha vist per la casa, y la noya dintre de cinch ó sis días anirá á passar nou ó deu mesos á ca la dida per poderse arrancar aquella *passió* que té dintre de l' ánima.

Y tot per una *parada*.

SERRALLONGA.

UN AUTOR XASQUEJAT

APOLECH

GONTAN que un cert *escuder* de lo *rey de la poesia*, volguent figurar un dia en lluytas de *gay saber*, ab paciència lográ fer *versos*, que tot y sent mansos al saberho *quatre gansos* desitjant ferlo rabiari, copiantlos, los varen dar á un *tranquil* que fá *romansos*.

Aquest sense treuren coma va donarlos á la estampa, valguentse d' aquesta trampa per deixar quieta la ploma, resultant d' aquesta broma que 'l seu autor de *debó* es tingut per *carrincló*, y 'l qui se 'n vá aprofitar lográ sense treballar *profit, honra y diversió*.

SENTENCIA

Feu lo cap viu aprenents del bell *Art de la poesia*, ja que aprofita avuy dia, fins los versos mes dolents la *insensata droperia*.

JOSEPH M.ª CODOLosa.

Anti-romántica

AL AMICH Y CONSTRUCTOR DE RATLLAS CURTAS JOSEPH MIRALLES.

ERA de nit. No plóvia... pero tampoch feya sol. La lluna s' enterbolia y lo vent s' entretenia movent las fullas de col. A la claror de la fosca, un home 's veu, geperut de figura no molt tosca, montat á dalt d' una mosca que tenia 'l nas pelut. Tocan disset batalladas las campanas de Salom; las aus, fugen espantadas y 'l gepich á mossegadas 's beu set litros de rom. Un cop te la panxa plena de liquit, dona tres vols; se posa dret ab prou pena, y s' esgarrapa l' esquena deixant anar forts grinyols. Al senti aquella musica, se despertan del castell, y una veu no gens bonica diu:—Qui aixís tan be s' explica no pot ser ningú mes qu' ell. —¡Tóful del cor!

—¡Baldomera!

—¿Com es que tant has trigat?

—¡Malvinatje qui t' esperat!

¿Que jo hi trigat, embustera?
¿En quin llibre ho has trobat?
—No 'm donguis aquestas probas de carinyo Toful meu.
—¡No veus que la calma 'm robas...?
—Donchs escolta; ¿com te trobas...?
—Jo molt be gracias á Deu;
¿Y tu?

—Tinch picó...

—No 't gratis...

—Donchs vull gratarme...

—¡Que fas!

—Calla 't dich y *non grunyatis*...

—No 'm matis, Toful; no 'm matis, *dejame vivir en paz*.

—No 'm vinguis ab xeringuillas

ni 'm parlis en castellá

—¿Donchs que buscas?

—Las culillas

que 'l meu rival Mandonguillas ab tan de gust sol fumá.

—Aixó may. Primer la mort

me donaré, cap pelat,

abans que li fassi un tort

—Noya no ho fasis tan fort...

—Donchs no siguis tan ingrati.

Demana 'm quatre rals falsos

que si 'ls tinch, te 'ls donaré.

Fins si vols, ab peus descalsos

ballaré set ó vuit valsos

y la polca del «pi'é».
Lemana 'm lo meu retrato,
demana 'm un llongüet crú...
Fins, si t' esperas un rato...
te donaré lo gos xato
que tinch. Tot será per tu.
Peró no vulguis, gran pillo
que cometi las accions
de robar ab tan poch brillo.
¡Primer llensaré 'l panillo
y no 't faré mes mitjóns!
Ara Toful tu demana;
mon amor ja sabs que 'l tens.
¿Vols que 't fassi tenir gana?
¿Vols que t' esquili la llana,
ó que 't neteji las dents?
Contesta, Toful, contesta;
obra ta boca de rap
y no 'm fassis fe mes festa,
ni 'm moguis cap mes requesta,
perque ja tinch mal de cap.

Lo silenci que regnava
al punt fou interromput
per en Toful que s' estava
dormint, y mentras roncava
va fer un gros estornut.

LLUIS SALVADOR.

LA TOMASA

LA TOMASA

EXCENTRICITATS

DE

SARAH-BERTAN

Jo sola he pagat un tren
per donà un passeig pel mon.
Jo he begut perlas, havent
ans dormit dins d' un panteón,
y are 'ls meus desitjos son
lo mori en... Nova Betèn.

Febron

UN RETRATO

LARGA y prima la barbèta,
front pelat y ple d' arrugas,
prop del nas dugas verrugas
y un forn en lloch de boqueta.
Una dent sola... perduda
y ab mirar que á tothom mata;
negra, bruta, coixa y xata
y un si es, no es, tartamuda.
Sens que de casa la moga
ni molestarvos molt rato
haveu vist lo siel retrato
de la qu' es la meva sogra.

FÉLIX BERTRÁN.

ACUDITS

Un subjecte, molt calavera per cert, tenia la costum de no pagar may res á ningú.

Un dia, per desgracia, se trova cara á cara ab un dels seus *inglesos* que li demanava li tornés una cantitat que feya ja molt temps li havia prestat; mes com ell se negà rotundament á pagarlo; l' altre va volgué saber lo perque d' aquella conducta.

—¿No veus, va respondre ell, que si 't pagava lo que 't dech, y després tingués la desgracia de morir-me, ja no 't recordarias mes de mi?

Entre dos casats de nou:

—Mira Enriqueta, d' avuy endevant no vull pas que posis mes carn de bou á l' olla.

—Y ara Pepet ¿per qué?

—Molt sencill. Perque temo que menjant tanta carn d' aqueixa classe, pot ser que ab 'l temps, encare m' arrivarian á sortir banyas.

BERNABÉ LLORENS.

Las mevas conquistas

LEMA: *Per mostra basta un botó.*

VEHINETA, vehineta,
qu' está frente 'l méu balcó,
de mi tingui compassio
y escóltim una miqueta.
Jo l' adoro ab tot mon cor,
pot creurem, nineta hermosa,
(ves si n' es de vergonyosa
que ja 's cubreix de rubor)
lo meu amor es tan pur,
que tractantme una miqueta
vosté també, vehineta
m' aymarà; n' estich segur.
Si vol demá, havent sopat
'niré á trová 'l seu papá...
—Dispensi, sols tinch mamá.
—¿Donchs y aquell senyor d' edat?
—Aquell es lo meu marit,
perque jo ja soch casada.
—(¡Deu meu! ¿quina pastarada!
Vaja entornemse 'n al llit).

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

DEL NATURAL

—*—

Sí á Badalona heu estat
segú que deuréu sabé
que en un riquíssim café
que 'n diuhen de ca 'l Amat,
s' hi troban nou dependents,
fills tots de la població,
y ja no hi ha un bo y milló
per servir als concurrents,
Una tarde, estant de gresca,
al que fá d' abocadó
presentantse l' ocasió
van dirli per motiu: «Fresca».
Va fer tanta gracia 'l nom
entremitj de la alegría
que densá d' aquell sant dia
que li diu «Fresca» tothom.
Un dia al café 's presenta
un foraster constipat
y demana tot plegat
horxata ab aygua calenta.
—Aboca, «Fresca», á 'n allá—
van dir al abocador;
y al sentirho aquell senyor
resolut va contestá:
—Vosté no m' haurá entés bè;
si ab aygua fresca 's presenta;
jo la demano calenta,
puig la freda no 'm convé.

J. MIRALLES.

A UNA NINETA

(IDILI)

—*—

¿SABS estimada nineta
quan brillant l' estel del día
naix escampant alegría
y humida es tota l' herbeta?
¿Sabs quan rojench lo rich sol
va daurant de bon matí
las gayas flors del jardí
y 'ls aucells alsan son vol?
¿Sabs quan l' oreig ne murmura
pels voltants de Barcelona
y molt goig y plaher dona
contemplar tanta verdura?
¿Sabs quan ne canta lo gall
despertant los jornalers
qu' afanyosos y lleugers
acudeixen al treball?

Donchs, deixantme de ser *nonas*,
en eixa hora placentera,
jo pel cim d' una figuera
vaig buscant las *sequellonas*.

M. GARDÓ FERRER

EXPANSIONS

—Ab sos cants l' aucella arrulla
nostre amor ferm y constant.
—Ay, Pau, no m' apretis tant
qu' alli veig á un de la *Fulla*.

Teatros

NOVETATS

En article apart, fem la revista de la última producció del Sr. Guimerà, titulada: *En Polvora*.

A causa de haver d'inaugurar sas funcions lo próxim 31 la companyia del Sr. Mario, anuncia las últimas que durant aquesta setmana donará la companyia Tutau, en las que pel bon éxit que ha lograt, impera lo drama *En Polvora*.

ROMEA

Lo próxim diumenge fineix la temporada d'aquest popular colisseu.

Y á jutjar per las *entradas* qu' encara te, se li podria dir que ha *mort en la plenitut de sa vida*.

Las festas de Pasqua varen dar quatre casi plens, y encara ahir dimecres va tenir lloch un estreno: lo de la pessa *Sogras del dia* de nostre colaborador Sr. Rocavert de la que 'n parlarém en lo próxim número.

La companyia, excepció feta de las Sras. Parreño y Guerra (*las maduxayras*), Sra. Galí, y los Srs. Bonaplata y Labastida

que 's volen dar bona vida, debutarán lo próxim dijous en lo Teatro Fortuny de Reus. Vaja... y hasta l' hivern que ve, si som vius.

TIVOLI

Pera la setmana próxima se prepara nova companyia y ab ella la *ressurrecció* de la célebre *Miss Helyett* á qual objecte ja están á punt de formar los mateixos *espasas* que tan contribuïren á popularisar la notable obra francesa.

En la companyia ha entrat á formarhi part lo tant simpálich baritono Sr. Pinedo que durant alguns anys ha sigut l' unich puntal de la companyia Cereceda.

CONCERTS BRETÓN

Ab pasmosa precipitació s' han efectuat já los 8 concerts anunciats y además se'n doná un de extraordinari y de despedida en lo Tivoli, dimars passat, havent recullit, tant orquesta com son eminent director, calurosíssims aplausos en totas quantas pessas han tocat, logrant arrebatat verdaderament al auditori la acertadíssima execució de la *Leonora*, de Beethoven; la overtura de *Cleopatra*, de Mancinelli, preludi y marxa de *Lohengrin*, overtura de *Tannhäuser* y sobre tot la célebre sardana del *Garin*, pessa que servi de digne remate á tals memorables vetlladas y que ab ella se tributá una verdadera ovació á son autor lo célebre mestre y director Sr. Bretón.

CATALUNYA

Continúa sent la *pedra filosofal* de la empresa la atracció Miss Ida Fuller ab se fantástica dansa serpentina.

Segons noticias se fan gestions pera que encare vaji *dansant* fins á últims de la setmana próxima.

La companyia lirica procura omplir lo vuyt que resta en las vetllas.

CIRCO ESPANYOL

Dissapte passat vá tenir lloch l' estreno del disbarat cómic-alarman en un acte y en prosa, titulat *¡Un petardo!* original de nostre company Pepet del Carril.

Es una obreta molt aixerida y ben trovada que té tipos que son retratos y escenas del dia que reflexan ab tota naturalitat costums barceloninas. Es un verdader saynete que acredita una vegada més al autor de ser una especialitat en lo género festiu.

En la execució vá notarshi massa la falta d' ensajos y la poca direcció escénica.

Lo senyor Barbany fôu cridat á las taulas y sigué molt aplaudit.

CONCERTS D' EUTERPE

Un plé fenomenal, execució acertada en pessas corejadas é instrumentals, repetició hasta fastidiosa en la majoria de

números, es la nota que ofereix lo según concert efectuat en lo dilluns passat.

Pera lo dia 1 de Juny s'anuncia lo tercer ab l'estreno de la pessa descriptiva á coro y orquesta *Las Mallayres*, del mestre Vilá Priu, (autor del tan aplaudit *Tribut al geni*)

No hi faltará concurrencia.

UN CÒMIC RETIRAT

LO REY HARALDO

DE HEINE

Lo rey Haraldo de Normandía, ja fa dos sigles, fá doscents anys, ab la mes bella de las sirenas lo fóns habita del Occeá.

Lo rey Haraldo retingut sempre de la sirena per los encants, no pot morirse jamay, ni viure... Si angoixas passa, mes gosa encar.

Lo rey Haraldo, de la sirena los ulls blavosos vá contemplant y may se cansa de contemplarlos ab boig deliri y ab foll gosar.

Lo rey Haraldo te 'ls cabells grisos, sent d' or com eran: groch y passat ja ni li restan casi las forsas... Son cos s' acaba de perdre ja!

Lo rey Haraldo, quan las onadas braman furientas demunt son cap de son dols somni d' amor desperta dintre sa cambra qu' es de cristall.

Lo rey Haraldo sent crits de guerra quan lo vent xiula del temporal... Y extén 'ls brassos, somriu alegre... Més, no's pot moure del fons del mar.

Lo rey Haraldo sembla qu' escolti cansons heróicas dels seus vassalls; com si 'ls marinos tots entonessin cants á la gloria del rey normand.

Lo rey Haraldo, de nits suspira y la sirena besa son cap... Ja fá dos sigles que 'l rey Haraldo lo fons habita del Occeá!

PEPET DEL CARRIL.

Días passats lo Director de *El S* plemento Sr. Andreu va publicar un article sobre la *moralisadora* associació dels *Pares de familia* que ve lía un imperi.

Nosaltres hem sigut també denunciats varias vegadas per *delictes* segons ells, y lo tribunal no hi ha trobat en lo denunciat *faltas*.

Pero com que no se 'ls hi pican 'ls dils y tenen diners, ja 's deuen dar per satisfets fentnos perdre temps en lo Jutjat.

Pero... las montanyas son las que no 's trovan.
Y lo riure va á estonas.

En una *tournee* dramática á Badalona y Sabadell varen fer-se quaranta duros! al primer lloch; poch mes al segon; va romprers lo fusell del cotxe, y un actor va esclafarse un dit ab la portella.

Tanta pega casi assombra
y hasta escama al mes pacient;
no diguin que al mon hi ha gent
que tenen molt mala sombra.

D. Carlos Godó ha demanat al govern que vigili lo contrabando á las Antillas.

Vols jugar que 'n Carlos Godó hi envia géneros?
Després hi ha qui diu que los diputats no son útils á la Patria... y á l' *estra*.
¡Críticóns!

Ja van deixar lliures als presos per los disturbis de Badalona.

No 's diu si al deixarlos anar se 'ls va demanar la *cédula*.
Quina broma hauria sigut!

Un periódich critica qu' un vell de xexanta y pico d' anys 's casès als quinze dias de quedar viudo.

Donchs jo ho trove molt natural.
'S podía ben entretenir...

Provehits del auto del Jutjat del districte, los agents del monopoli de cerillas varen decomisarne *nou* caxetas, en un estanch del carrer de la Ciutat.

Lo duenyo del establiment va protestar del acte demanant danys y perjudicis.

Cédulas! Cerillas!

Y ara, qué vé?

La *dinamita*?... No. ¡La contribució!!

Copiém d' un diari gallego:

«Nos queremos ó amparo d'as leixes
asociarnos en federacion,
e queremos que sexan gallegos
bispos, xueces, gobierno... é hastra Dios.»

'S veu que á Galicia també hi ha renaxensos.

A Badalona va cridar l' atenció lo qu' anessin dos cotxes mortuoris al mateix temps al cementiri.

Eran los de un marit y muller que després d' haver viscut molts anys junts, varen morir-se també al mateix temps.

Ell que ja devia pensar *haver plegat*...

Quin home de mes pega!

Un subjecte habitant al carrer de Cristina va denunciá á l' autoritat qu' una sirventa li havia sustret cinquanta pessetas de la cartera mentres dormía.

Pero qui li fa deixar la porta oberta haventhi famellas á la casa...

Y si l' hagués *violat*, no hauria sigut pitjor?

Que ho diguin.

Es clar.

Per medi d' uns elegantíssims programás en forma de calendari americá junt ab son corresponent *block* anuncia la activa empresa de Novedats, la excelent companyia del Sr. Mario que deu actuar en dit teatro durant los mesos de Juny y Juliol.

En lo quadro de companyia, entre altres notables artistas, hi figuran las Sras. Alverá, Guerrero y Martinez (Julia) y los Srs. Mario, Cepillo, Thuiller, Perez y Balaguer.

Sabém que l' abono ha sigut numerosíssim y sollicitat per lo mes distingit de nostra societad.

De veras 'ns alegrém de tan notable resultat.

La inauguració está fixada pera lo próxim dimecres, dia 31 del corrent.

Repichs

L' *Herodes* del Clot quan no pot matar gent ó animals reventa carros.

Aquest dia va fer un capdell de dos que portavan, l' un barriís vuyts, l' altre farina.

Oh! y l' de la farina estava ben separat.

Jo demanaria que aquesta carambola me l' apuntessin.

Es que fora de lley.

A quin temps hem arriuat!

Ha sigut retxassat per la comissió del *Ateneo*, un quadro (desnú) del Sr. Martí y Alsina.

Si aixó no es caminar dret á l' inquisició, que vinga *La Fulla* y ho diga.

Pero... fins quan ha de durar aixó?

Los apremis y embargs per la qüestió de las *cédulas* personals sembla que no tenen éxit y durarán poch en los cartells.

L' aprovisionar las tropas de Cuba era un os de mes facil rosegat.

Oy, senyor Domenech?

Llista Negra

de corresponsals que no pagan y que recomaném á las empresas periodísticas.

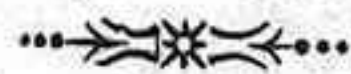
En *Joseph M.ª Lopez*, de Reus, conegut per Garibaldi per los fills de la patria de 'n Prim, es un altre *extomasi* que 'ns deu la friolera de 52'92 ptas.

Los altres tres denunciats ó sían en Curnador, de Tarragona; Mallol, de Agullana; y Cortés de Sant Feliu de Llobregat, segueixen tenint la *delicadesa* de no escriure.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

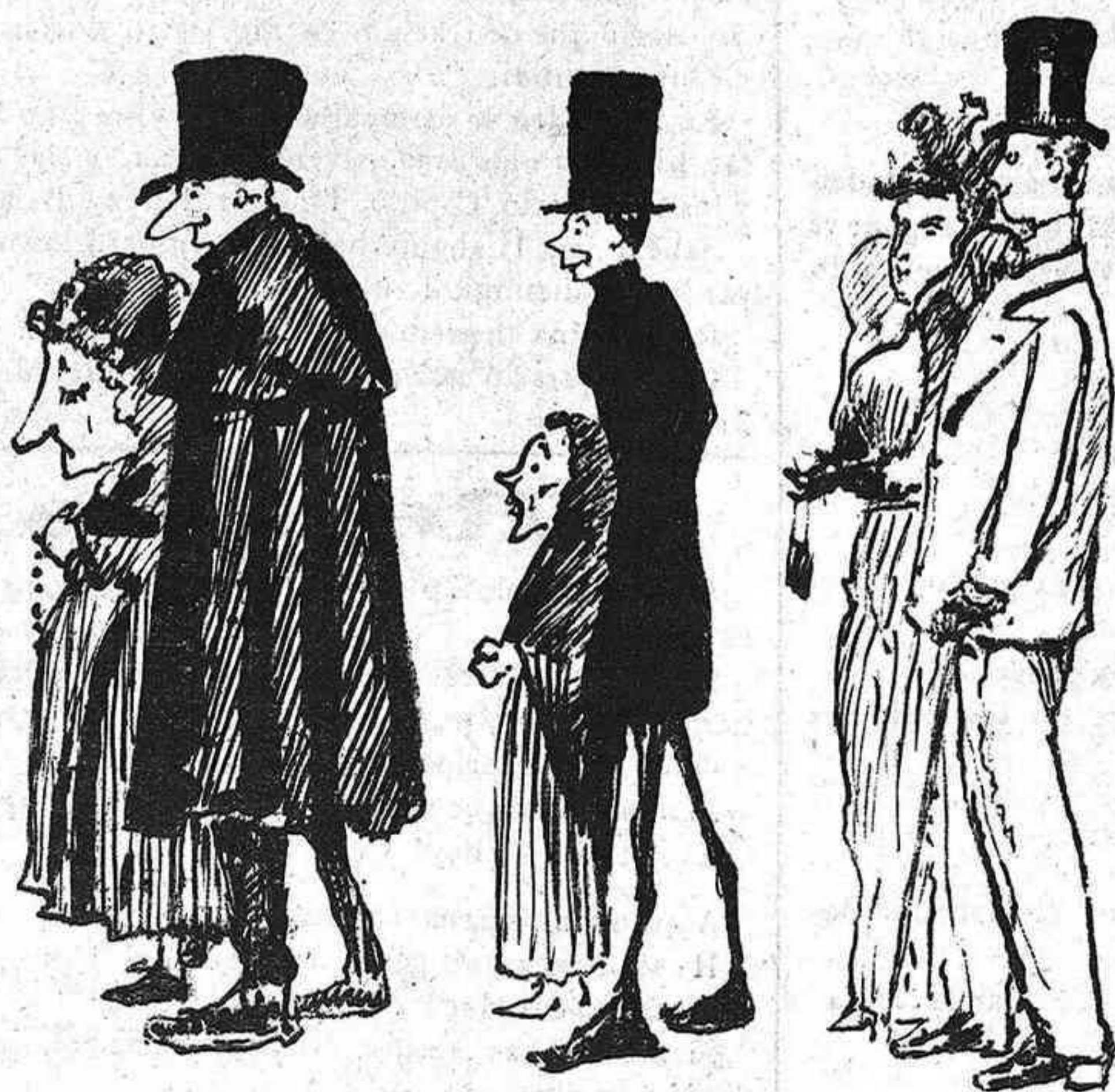

¡PREUS DE SUSCRIPCIÓ: ¡

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »
» atrassat.	0'20 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigir-se á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, número. 5—LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

ACTUALITATS

A La Romeria.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Si dius *prima*, que alegria!
Si *segona*, que torment
mes, tristesa 'm causaria
al dir *tot* continuament.

EUSSEBI TORRES.

ANÀGRAMA

L' altre dia anava 'l Clot
Y vareig veurer á la *Total*
Ab la seva tia *Tot*
Y la noya d' en Pasqual.

JOSEPH REIG.

PROBLEMA

Buscar tres cantitats que sumadas y
multiplicadas donguin lo mateix resul-
tat.

UN PELUT.

LOGOGRIFO NÚMERICH

- 1 2 3 4 5 6.—Nom de dona
- 4 5 6 6 3.—Atribut de dona
- 4 3 6 3.—Objecte de plom
- 3 6 3.—Part d' un aucell
- 2 1.—Nota musical
- 5.—Vocal
- 6 3.—Nota musical
- 2 3 6.—Mineral
- 2 3 6 2.—En las casas
- 6 6 5 4 3.—En algunas portas
- 5 6 3 4 1 2.—Part del cos humá

JOAN DEL PORTALET

TRENCA-CAPS

. O . O . O . O

Sustituhir los punts per consonants
de manera que donguin per resultat
un nom d' home.

JUNCA.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

- Xarada.—*Pa-lo-ma.*
- Geroglífich.—*Las queixas no pagan las deudas.*
- Logogrifo numérich.—*Carlos.*
- Trenca-caps.—*Llagostera — Lloret de Mar.*

LITOGRAFIA BARCELONESA

DE

RIBERA Y ESTANY

—5, SANT RAMÓN, 5.—Barcelona—

En dit establiment se fan á preus reduhidissims y ab la major promptitut, tota classe de impresos com son targetas, facturas, memorandums, sobres, membrets, etc. etc.

També se trobará un assortit inmens de cromos propis per anuncis industrials, menus, programmas, etc., etc.

Gran especialitat en carnets pera reunions y societats.